

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nova šola „nemškega šulvereina“ v Pekrah.

To noč nisem mogel spati. Nemarno telo je v postelji počivalo, a moje misli so se po lepi Slovenski domovini sprehajale. Mislil sem, po čem kje Haložani letos vino prodajajo, — jeli imajo Murski poljanci že zimino pod brazdo — kako se bode celjska čitalnica v novem sloslopi obnašala, koliko bi bilo treba letošnjega vina piti, da človeku želodec prejé, jeli bode drugo leto dolg ali kratek post, in kedaj bode Pekarce, katerim je „nemški šulverein“ novo šolo oskrbel, pamet srečala, in kaj še več takih čudnih mislij človeku po noči po glavi roji.

„Ti grdi krt ti“, je rekel kmet, ko mu je krt naroval pred hišo nekoliko velikih krtinjakov na lepi zeleni trati. Potem je vzel grablje in jih je hitro razkopal. Tako mene v oči bolijo šole „nemškega šulvereina“ na slovenskih tleh. Ker pa ne gleštam grabelj v svojem premoženji, sem pa zgrabil za pero, da nekoliko razbrcam te šole, ki so pravi krtinjaki, katere so narovali nemški rovarji na lepi slovenski zemlji. Sicer bi lahko stopil k gospodu Dežmanu v Ljubljano ter si jegove grablje izposodil, pa gospodin „Brencelj“ je vedel povedati, ka je Dežmanovim grabljam uže vseh dva in trideset zóbov izpadlo. Take grablje pa mi ne bi nič hasnile.

Tedaj naj pero velja; s peresom naj malo poščegečem „nemški šulverein“, ker ljudje pravijo, ka zelo občutljive ljudi tudi ščegetec umori, in šulvereinarji so zelo zelo občutljivi možiceljni.

Pred poštnim Nemcem klobuk pod pazduhe; pa nemškutarji in nemčurji niso nikdar bili in tudi ne bodo naši prijatelji. Nemškutar je taki „Slobenar“, ki se Nemca štuli, a nemčur je taki Nemec, ki Slovenca guli. Kako pa so tedaj ti ljudje naenkrat tako radodarni postali, da nam Slovencem velikodušno šole stavijo? Naj vam povem neko povest. — O svojem času so Grki in Trojanci imeli velik boj. Grki

mesta Troje dolgo niso mogli obladati. Premeteni Grki tedaj stešejo velikanskega votlega konja, v katerega je zlezlo trideset pogumnih junakov, drugi pa se na ladijah odpeljejo na bližnji otok. Trojanci mislijo, ka so Grki odjadrali ter se čudom čudijo groznemu konju, in kralj radoveden povprašuje, kaj da pomeni lesen konj? Takoj se prikaže, kakor bi iz zemlje bil zrastel, zvit Grk po imenu Sinon, ki pravi, da so Grki svoje bogove razžalili. Da bi jih opet potolažili, smo morali stesati tega svetega konja, ki ima to moč, da mi Grki nikdar ne moremo vzeti vašega mesta, dokler je ta konj pri vas. Zatorej smo tudi naredili tako velikega, da bi ga ne mogli skozi nobena vrata v mesto spraviti. Trojanci so lažljivcu vse verjeli ter sklenejo svetega konja v mesto peljati. Toda bil je prevelik, in morali so vrata podreti. Po noči izlezejo grški junaki iz konja, ubijejo straže in zažgó mesto. Sedaj prihrume v mesto skozi podrta vrata tudi grška vojska in Trojo do tal razdene.

Takov trebušast konj je vsaka šola, katero nemški „šulverein“ stavi na Slovenskem. Pravijo nam sicer, da s tem skrbijo za srečo in blagor naše dece, pa po trebuhu tega konja skače vse polno nemčurekov, in po njem rožljajo sulice in meči, ki bi radi po malem slovenski živelj, ki je zdaj že dovolj močen, skvarili. Proč tedaj s takim lesenim konjem.

Slovenci nismo več otroci, da bi se gugali na njem. Ljubi Pekarci, s takim lesenim konjem ne bote daleč — skočili. Trojanci so pozneje rekali: Mi se Grkov bojimo — če prav darove dobimo. Jaz pa pravim: Tudi nemčurski denar — je Slovencem na kvar! — Bodo-li slovenski učenci nemškega učenika razumeli? Kaj pa bi Nemci rekli, ako bi jim mi na gornjem Štajeru naznanili slovensko šolo za njihove otroke? Ali so morda slovenski otroci pametnejši od nemških? Tedaj pa jih tako ni treba mazati z maslom nemške kulture, bodo nam uže tako odrasli!

Nemčurji so prave kukavice, ki bi radi, da bi jim Slovenci jih jajca izvaljali, tega pa že ne! — Take šole, kakor jih stavi nemški šulverein na Slovenskem, in pet krav za en groš, to je vse eno! — Pomni si to poštena slovenska duša!

K.

Zbor kat. političnega društva. *)

Naš zbor v nedeljo v god svitle cesarice se je prav dobro obnesel. Več društvenikov je že povpraševalo, kedaj da bo zborovanje pa se je moralo odlagati, ker se je za zборе večja soba pripravljala, kakor smo njo do zdaj imeli. In da njo imamo, za to gre zahvala sedajnemu č. g. nadžupniku. Ker imamo prostora dovolj, vdeležujte se društveniki zborov, kedar bo kak v „Gospodarji“ naznanjen. Živa duša na svetu vsega ne ve, pri zborih pa je mogoče, drug drugega podučevati, da kdo koga potem za nos voditi ne more.

Okusno okinčana cesaričina podoba v sobani in črno-žolta zastava nad vhodom v novo zbirališče ste vsakega podučile, da so udje kat. pol. društva v Konjicah svitlemu cesarju vdani Avstrijanci, zeleno bela, da so Štajerci, rudeče — modra — bela pa, da so Slovenci.

1. Z veliko pazljivostjo so udje poslušali mičen in zanimiv govor novega, enoglasno izvoljenega predsednika č. g. Franca Mikuša, ki so gmotni stan kmeta popisovali. Kmet je bil sicer l. 1848 desetine in rabote rešen, zadela so ga pa namesto teh druga plačila, katerim je bil težko kos, zlasti če so slabe letine pritisnile in se vojske vnele, ktere so bile pogubne za Avstrijo. Hujše, kakor vse to, pa je za kmeta postalo, ker so ga smeli oderuhi slačiti, kolikor se njim je poljubilo, ker so se kmetije razkosavati začele, ker se še smejo nemaniči ženiti, potepuhi pa včasih prosto okoli hodijo in ljudi nadlegujejo, da mora marsikteri, ako hoče, da se mu goreči petelin na streho ne postavi, takim postopačem več denarjev dati, kakor jih v davkarijo znosi.

V tem oziru kmetu pomagati in ga pogube rešiti, je visoka vlada s pomočjo konservativnih poslancev uže nekaj storila, drugo pa še bo, kakor upamo. Seglo se je kmetu pod rame, da ne smejo oderuhi ž njim delati, kakor bi hoteli, in tudi se uže na to dela, kako bi bilo kmečkemu stanu pomagati, da bi ga preveliki dolgovi ne zadušili. V tem oziru bi bila dobra in koristna domovska postava (Heimstättengesetz), po kateri bi se kmetu ne smelo celo posestvo zarubiti, ako v dolgovih tiči, ampak le nekaj, da bi mu vsaj toliko ostalo, da bi vedel kam iti in se preživeti.

*) To poročilo naj služi ob enem kot odgovor: Celjskemu lisjaku, ki vedno grdi naše pridne slovenske poslance, češ da nič ne storijo za kmeta! Ured.

Posestva bi se naj previsoko ne cenila, kajti posestnik, ki kako posestvo prevzame, ni mnogokrat plačilom kos, zlasti ne more v hudih letih dedičem plačevati, izmed kterih hoče vsak prav veliko dobiti, ker se je posestvo visoko cenilo. Zategadelj bo treba vedno na duri trkati in si pomoči iskati, da se kmečki stan popolnoma ne zgubi in iz njega sami dninarji, offerji, najemniki in berači ne postanejo.

2. V političnem razgledu popisuje tajnik č. g. Berglez rovanje nihilistov na Ruskem, socijalistov na Pruskem in anarhistov na Francoskem, kterih namen je, nemir delati, punte pouzročiti in prekucije napraviti.

Oziraje se v Avstrijo povdarja govornik, da smo dolžni Bogu hvaležni biti, da se kaj takšnega pri nas ne godi, in če se kak upor napravi, kakor v spomladi v Bosniji in pred nekterimi dnevi na Dunaji, se kmalo vse poravna. Čez vse srečnih se moramo šteti, ker imamo milega vladarja, cesarja Franca Jožefa, ki toliko dobrega ljudem storijo, kakor nobeden vladar na svetu. To se je pokazalo pred kratkim, ko so cesar po slovenskih krajih popotovali in Slovencev ne pozabili. Njih minister Pražak je dal meseca aprila t. l. velevažen ukaz, po kterem so dolžne sodnije s Slovenci po slovensko občevati; Njih namestnik v Gradci je dovolil, da se je v Mariboru slovensko politično društvo ustanovilo, ki bode Slovence zastopalo in njih pravice branilo; svitli cesar so podpisali colninsko postavo, po kateri ne bode ptuje blago avstrijanskemu kvara delalo; podpisali so postavo, po kateri se ne bo smela ptuja živina uvažati, zlasti iz takšnih krajev ne, od koder se je k nam uže večkrat živinska kuga pritepla, in vsled ktere postave bodo živinorejci lahko svojo živino prodajali, in to tem bolje, ako obvelja društvo na Dunaji, ktero ima neposredno in ne po mešetarjih od živinorejcev pitano živino kupovati.

Zarad vsega tega in mnogo drugih dobrot, ktere vživamo v Avstriji, nimajo tisti prav in so graje vredni, ki prek mej naše mile Avstrije gledajo, in naj uže bo po časnikih, očitno ali na skrivnem, z besedo ali z denarjem, ptujcem pot v Avstrijo gladijo, češ, da je nemštvo „Deutschthum“ v nevarnosti.

Nihče ni v nevarnosti, naj manj pa „Deutschthum“, kajti svitli cesar hočejo vse podložne srečne storiti in nočejo, da bi se komu krivica godila. Trikratni gromoviti Živijo svitlemu cesarju, cesarici Elizabeti, ktere god se obhaja, in celi cesarski rodovini se zasliši toraj od vseh navzočih udov, ko je političnega razgleda konec.

3. Po nasvetu društvenika B. se pošlje č. g. Andreju Einspielerju v Celovec sledeči telegram, kteremu vsi navzoči pritrdijo; glasi se: Udje kat. pol. društva v Konjicah, se strin-

jajo z Vašimi nazori gledé šole ter se Vam zahvaljujejo za Vaše možato postopanje v tem oziru v koroškem deželnem zboru.

Slednjič na jedrnate besede predsednikovega namestnika, kmeta Janeza Rudolfa, darujejo nekteri bolje premožni udje nekaj denarja, da se bo z novim letom počensši par eksemplarov „Slov. Gosp.“ tistim pošiljajo, kateri si lista sami kupiti ne morejo.

Gospodarske stvari.

Drevje koščicastega sadja trebiti.

Koščicastemu sadju prištevamo 1. Sladke črešnje in drevesne višnje (sladke višnje in sklene črešnje), 2. Slive, šešplje in grmičaste višnje (amarele) in kisle črešnje.

Pri sladkih črešnjah in drevesnih višnjah porezovanje in iztrebljenje vej ni ravno neobhodno potrebno uže zaradi krepke rasti in posebne postave njihovih vej ne. Vendar pa, če so veje pregoste ali da nerodno med druge veje vmes rastejo, jih je tudi tukaj dobro porezati. Zlasti ženejo sladke črešnje rade tako imenovane vodene mladike ali volke, ktere jim je dobro o pravem času in prav odstraniti. Take veje je pa najbolje v pozni jeseni porezati, nikdar pa spomladi, ker takrat začne drevo uže gnati in s porezovanjem vej se drevesna rast izdatno moti in pači. Rane je treba s primerno mažo zamazati, da zrak in mokrota do njih ne more. Kedar se drevesa uže starajo in nečejo roditi, se jim mora krona pomladiti, to se pravi, da se takim drevesom uže jeseni ali vsaj pozimi veje prikrajšajo. Na prikrajšanih vejah se pa druge postranske veje ne smejo porezati, ker bi to lepi in zdravi rasti celega drevesa škodovalo. Pognojiti je takemu drevesu tudi dobro, ker se s tem rast pospeši. Vendar pa se mora pri sladki črešnji z gnojenjem previdno postopati, ker premočno ali napačno gnojenje takim črešnjam rado smoliko pouzroči, t. j. iz dreves se začne sok, smola cediti, kar je drevesu na kvar. Najboljši gnoj takim drevesom je dobro predelani in zgodnjani kompost ali mešanec. Hlevni gnoj neposredno na korenine sladkim črešnjam položen jim škoduje. V lahki zemlji se more črešnjam tudi nad zemljo pognojiti, da se namreč gnoja precej na debelo natrosi pod drevesom, kakor daleč veje segajo, kakor to delajo, v takih krajih, kjer mnogo in lepih črešenj redijo. (Konec prih.)

Vrli konjerejci na Slovenskem. II. Premije za lepe konje prejeli so v Ptujih a) za kobile: 1. Fr. Korpar v Forminu 40 fl. 2. Martin Stanič v Hardeku 30 fl. 3. Jožef Leber v Podgoreah 20 fl. 4. Janez Dovečar v Podgoreah 15 fl. 5. Miha Rižnar v Gajeveih 15 fl. 6. Franc Strelec v Novivesi 15 fl. 7. Janez Do-

večar v Podgoreah 15 fl. 8. Franc Bothe v Račjem 10 fl. 9. Tomaž Plavec v Loperšicah 10 fl. 10. Janez Vaupotič v Hardeku 10 fl. 11. Jurij Brumen v Gerencih 10 fl. 12. Gaš. Jurič pri sv. Lovrenci 10 fl. 13. Gaš. Veranič v Spodnj. Polskavi 10 fl. b) za žrebice: 1. Andrej Muhič v Cvetkoveah 20 fl. 2. Martin Stanič v Hardeku 15 fl. 3. Andrej Muhič v Cvetkoveah 15 fl. 4. Tomaž Plavec v Loperšicah 15 fl. 5. Miha Rižnar v Gajeveih 15 fl. 6. Franc Kosi v Ključaroveih 15 fl. 7. Matija Kukovec v Lešnici 10 fl. Ves 4. konjerejski okoliš dobil je kot premije razdeljenih 315 fl. (Dalje prih.)

Sejmi. Na Koroškem 27. novembra v Cobercah, 28. nov. v gornjem Draubergi, 1. dec. sv. Andraž. Na Kranjskem: Loka, Zatičina, Krško, 30. nov. Goče, Železniki, Planina, Kal, Tržič, Turjak, Vače.

Dopisi.

Iz Ptujia. (Čitalnica in „Narodni dom.“) 5. t. m. imela je naša čitalnica glavno skupščino. Ta je volila sledeči odbor: Dr. Al. Gregorič, predsednik, Dr. Jožef Čuček, prof. Luka Kunstek, Andrej Jurca, trgovec, Dr. Fr. Jurtela, Franc Hirti, kaplan in Ivan Urbanec, uradnik, odborniki. Odbor volil je pozneje gosp. Dr. Čučka za podpredsednika, g. Dr. Jurtelo za blagajnika, g. Urbanca za tajnika. Za pregledovanje računov, koji so jako obširni, volila je skupščina tri revizorje; kakor hitro bodo ti svoje delo končali, poročam udom o gospodarstvu čitalnice natačneje. Toda, že danes smem reči, da tisti, ki so čitalnici posodili denar v nakup hiše, z njenim dozrajnim gospodarstvom ne bodo nezadovoljni. V bodoče pa bode lehkeje gospodariti; kajti vse potrebne poprave pri hiši so zgotovljene. Iz poročila g. predsednika posnel sem, da še nekteri onih, koji so čitalnici obljubili posojilo, niso celo nič vplačali. Takega poročila skupščina ni pričakovala; kajti s podpisanjem se je vsakdo zavezal, da plača 10% obljubljene svote takoj, kedar je pismena pogodba gledé kupa hiše sklenjena, kar se je zgodilo, kakor se je poročalo, vže meseca februarja, ostalo pa v štirih obrokih v teku dveh let. Pričakovati je, da odbor mlačne plačevalce storjene obljube spomeni, ker le takrat je mogoče, dobro gospodariti, ako vsak svojo dolžnost točno spolnjuje.

Iz Črne na Koroškem. (Celjski listjak.) Kaj pa je tebe treba bilo? tako sem se začuden vprašal nekega poletnega dné, ko zapazim na tukajšnji pošti novodošlega gosta „Kmetški prijatelj“. Poslali so ga semkaj njegovi celjski botri, češ, idi in izvohaj, kakšna sapa da veje pri naših koroških sosedih. Morala mu je že biti preostra naša planinska sapa, ker dalje časa nisem več našel njegovega

sledu in mislil sem že, da se je menda spame-toval „Celjski lisjak“, kakor oni njegov sorodnik v „Slomšekovih basnih“, kateremu je vabljen puta srečno ušla in kteremu so se na zadnje od daleč samo sline cedile za njo. Pa lisjak ostane lisjak, če ga celo v zajčjo kožo zašiješ in zaviješ, Prišel je „Kmetški prijatelj“ nepovabljen v drugo in sedaj sem si to spako nekoliko bolje ogledal. Že napis je čuden: „Kmetški prijatelj“, to bi se prav po domače imelo glasiti: „Volk v ovčji obleki“ ali pa „Lisjak v zajčji koži.“ Spodaj stoji: „Der Bauernfreund“ in temu bi Nemeč tudi prav po domače rekel: „Der Bauernfänger“. — Zvit in premeten je lisjak, zvit in narobe je tudi napis „Celjskega lisjaka“, kar je iz vsakega njegovega spisa razvidno. Le poglejmo prvi spis tega čudnega „prijatelja“ v št. 7: „Posvečuj praznik“. Tukaj se širokoustno izreka zadovoljnost, če se nedelja praznuje; kmetu, obrtniku in uradniku treba je počitka, in tem ga „Celjski lisjak“ po svoje tudi privoščiči. Zakaj pa ne črhne nobene besedice o praznovanji nedelj in praznikov za tiste uboge delavce v tovarnah in tiskarnah, zakaj ne privoščiči tem belim sužnjem nobenega počitka, ki žrtvujejo svoje moči in svoje zdravje, da le nekoliko požeruhov in lenuhov brezskrbno in pregrešno tje v en dan živi? Dalje čveka nekaj o božji besedi, kakor slepec o barvah, in hvalisa po svoje neki puhli mir in neko zverženo edinost ter pri tem z loparjem maha po spodnještajerskih, kranjskih in koroških narodnih duhovnih češ, da ti iz sebičnih namenov šuntajo in prepir delajo. Oj lisjaček! Tu si se pa sam po gobci loputnil, ko priporočáš nek gujili in piškavi mir, o katerem govori sv. pismo, da so ljudje, ki vedno vpijejo: mir, mir! kjer pa ni miru. — In že v drugem članku „Zedinimo se“ postavlja ta zvita lisjačka buča svoje evangelje o miru na laž, kjer skuša prepir sejati med Slovenci in kjer vabi mlade Slovence na svojo stran, kakor oni stari lisjak v Slomšekovi basni puto. In v dopisu iz Krajskega skuša smešiti za slovenski narod velezaslužne može ter povzdiguje v deveta nebesa znanega Vestenečka. Zakaj ne pové in ne spriča resnice, da so „Celjskemu lisjaku“ neljubi krajski narodnjaki neskončno več storili za blagor vsega slovenskega naroda, kakor 99 Vestenekov. — Take in enake otrobe veže tedaj „Kmetški prijatelj“ svojim prostovoljnim in posili privržencem in čitateljem, in take otrobe naj bi štajerski in koroški Slovenci prebavljali? Našemu planinskemu kmetu dobro tekne ovsenjak in domača hrana, zato se „Celjskemu lisjaku“ za njegovo zmes in njegove otrobe lepo zahvaljuje. In da si v prihodnje ne bo več po nepotrebnem brusil pet in krempljev, mu še povemo, da samo v našo faro prihaja 24 iztisov „Mira“, kateri nas

dosti bolje in čisto drugače podučuje, kakor pa celjski ne pridi prav s svojo nemškutarijo, in „Mir“ smo si mi sami naročili, s čim se pa „Kmetški prijatelj“ nikakor ne more ponašati.

V. S.

Iz Šoštanja. (Račun okrajnega zastopa.) Skupni pregled dohodkov in izdatkov denarnice za l. 1881 kaže sledeče: Dohodki: 1. Gotovina v denarnici iz prejšnjega leta 1880 3175 fl. 99 kr., 2. Okrajne priklade v leti 1881 po 17% 4668 fl. 67 $\frac{1}{2}$ kr., 3. Pomoč dana iz deželnega zaklada za vzdrževanje okrajnih cest prvega razreda 814 fl. 9 kr., 4. Od občin dobljena predplačila 8 fl. 28 kr., 5. Nepričakovani dohodki 108 fl. 50 kr., skupni dohodki: 8775 fl. 53 $\frac{1}{2}$ kr. Izdatki: 1. Upravni stroški in sicer: a) Plačila in opraviški (prikladek 500 fl., b) druge pisarne potrebe 80 fl. 98 kr. 2. Potroški za okrajne ceste prvega razreda in sicer: a) Za vzdrževanje cestnega nasipovanja 1490 fl. 3 kr., b) Za vzdrževanje drugih cestnih rečij 590 fl. 68 kr., c) Plača cestinarjem 648 fl., d) drugi izdatki 68 fl. 26 kr. 3. Potroški za ceste drugega razreda 1391 fl. 35 kr. 4. Doneski za šolstvo 1934 fl. 63 kr. 5. Doneski za zdravstvo 360 fl. 6. Doneski za posilno poganje 72 fl. 7. Nepričakovani izdatki 346 fl. 58 $\frac{1}{2}$ kr., skupno izdajanje: 7482 fl. 51 $\frac{1}{2}$ kr. Ako se primerijo dohodki s 8775 fl. 53 $\frac{1}{2}$ kr., z izdatki 7482 fl. 51 $\frac{1}{2}$ kr., se pokaže denarni ostanek: 1292 fl. 2 kr.

Iz Šmarijskega okraja. (Nasproti Schulvereinu.) Z veseljem smo pozdravili odborov sklep, da bode Slovensko društvo tudi nasproti Schulvereinu energično postopalo. Priporočati bi bilo toraj, da se napravi posebna glavnica, katera bi po doneskih, ki bi se naj posebej in takoj začeli pobirati, od leta do leta naraščala. Posebni troški pa bi se z obrestmi te glavnice pokrivali. Glavno pozornost, mislim, treba Slov. odboru obračati na severno mejo, ki se vedno krči, ker nemčurji tamkaj najhuje pritiskajo. V vseh krajih ob tej meji morale bi se po spodbuji Slovenskega društva ustanoviti čitalnice, knjižnice, in v šolah dotičnih krajev bi se moralo skrbeti za dovoljen in uspešen poduk v slovenščini. Tudi v Mariboru je mnogo slovenskih otrok, ki se vsled pomanjkanja slovenskih šol brezobzirno ponemčujejo. Ali bi ne bilo mogoče, za zdaj, vsaj v tem na spodnjem Štajerskem največjem in za Slovence jako važnem mestu osnovati privatno slovensko ljudsko šolo? Kajti drugače jo bomo težko kedaj imeli in nam vse ponemčijo.

Od sv. Marjete na Pesnici. (Grozno hudodelstvo.) V sredo pretečenega tedna našli so okoli 9 ure predpoldan ženo viničarja Krambergerja iz fare sv. Benedikta kakih 30 korakov od okrajne ceste vso prestrašeno in po vsek udih trepetajočo v tako zvanem črnem

lesu, dobre četrť ure od trga sv. Lenarta. Ona jim pripoveduje, da je šla s svojim možem po okrajni cesti v Maribor. Tukaj jima pot zastavijo 4 neznani možki in so jedva silili do tega kraja v les. Semkaj prišedši zabode eden teh hudobnežev nož v srce mojega moža in eden pristopi k meni mi zažuga z dolgim nožem, ako ne molčim in nisem mirna. Zdaj pograbiyo oni trije možje mojega moža in ga vlečejo dalje v gojzd. Dalje pravi, da je od straha omedlela in kako pol drugo uro ležala, pa ni pomoči klicala. Ko se je dogodek razvedel, bilo je ljudstvo silno razburjeno, tem več, ker ta les ni posebno na dobrem glasu, akoravno ni kaj posebnega o njem slišati. Drugi dan, t. j. v četrtek ob 1. uri popoldan preiskovalo je kakih 200 krepkih možakov imenovani les, da najdejo truplo umorjenega ali saj kakega sledú. Sicer so našli njegovo suknjo, a o njem ni bilo ne sluha ne duha. Nevoljno se vrne ljudstvo na svoj dom, ter graja in preklinja zvite morilce, pred katerimi niti po belem dnevu varno ne bode. Kde in kdo so morilci, ugajali so od ust do ust! Vrli žandarji Šentlenarski niso mirovali, dokler stvari popolnoma do živega ne pridejo. Pozvedavajo in preiskujejo na domu pri sv. Benediktu in prišli so na pravo sled. Mati žene umorjenega moža namakala je namreč krvav prt in žandarm to zapazi, vprašajo, od kod da ima krvavi prt? Mati mu brez ovinkov vse ovadi. Mož je hotel namreč svojo ženo zaradi nekega prepira malo preklestiti; mati vzame sekiro in tako po glavi krhne, da se mož na tla zgrudi in ko je še nekterikrat po njem mahnila, bilo je po njem. Mladi ženi pa zažuga s smrtjo, ako ne molči in ji ne pomaga trupla skriti. Zdaj sta ubitega zavile v prt in odnesle v kravji hlev, kjer sta ga imele dva dni skritega. Potem ste ga pokopale v gnoj. Sedaj imajo obe dobro shranjeni. — Žalostno!

Od sv. Ilja v Slov. goricah. Pred nekterimi dnevi sem čital v liberalni „Tagespošti“ peticijo poslano g. Šmidererju s podpisi več meni znanih možakov. In kaj misliš dragi bralec, kaj neki zahtevajo podpisani v tej peticiji? Čuj, nič druga, kakor nemško šolo. Za Boga! kam ste zabredli? Ali nam ne sedi nemčurstvo uže na vratu, da še zahtevate ponemčevanja mladine! Vprašal sem potem enega in drugega podpisanih, od kodi je prišlo pismo in kdo ga je predložil za podpisanje in za kakšno reč se je zahteval podpis? Čujte, glejte, strmite! Odgovor je bil: Gospod Steffič je bil, ki je s pismom okolo hodil in podpise cigani. Eden podpisanih narodnjakov mi je rekel, da je prišel nagloma k njemu in kar naglo zahteval podpisa, ter ni dal časa predloženega pisma pregledati. Nismo se nadejali, da imamo v naši fari in okolici takšno izdajico, volka v

ovčji obleki! Gospod Steffič! Kam ste zabredli, zakaj ste skobacali tako daleč v nemškutarske hlače, da Vas je že sram maternega jezika? Kdo Vas je rodil? Ali ne slovenska mati? Kdo Vas je odgojeval? Ali ne slovenski starši? Kde je tekla Vaša zibelj? Ali ne na slovenskih tleh? Ali niso bile Vaše prve besede slovenske „ataj, mama“? Še le potem, ko ste prišli na višje šole, ste se naučili nemščine in zdaj ste že, oh groza, kakor se vidi, najhujši sovražnik Slovencev. Ako Vam je ves slovenski živelj trn v peti, zakaj si služite vsakdajni kruh na slovenskih tleh in zakaj prebivate med slovenskimi prebivalci? Zakaj ne greste na nemško zemljo med Nemce, mi bi Vam želeli srečen pot in dobrega vspeha. Zoper naše narodne učitelje ste očitno izrekli, da naj bi se vsi slovenski učitelji odpravili in nemški nastavili? Ali v tem ste predaleč segli, gospod nemškutarski stric. Vaše pravice ne segajo še zdaj v učiteljske zadeve, in zato se še zdaj ne zgodi po Vaših željah. Ker Vi ne dajate službe učiteljem, zato tudi nimate pravice, jih odpraviti. Mi ne zahtevamo vse slovensko v šoli, ali mi se pridružujemo drugim občinam, ki zahtevajo v prvih dveh letih slovensko in v tretjem letu naj se počne vmes z nemščino. In tako je tudi prav. To spozna vsak pameten človek za prav in dobro razun Vas, ki v nemški rog trobite in pomagata drugim nemškutarjem po Slovenskem otrobe vezati. Kako bi Vam bilo ako bi Vam kdo kaj po turški prečital in zapovedal se naučiti. Bote rekli: Kako se hočem naučiti, ker ne zastopim, kaj ono pomeni! Vidite ravno tako je z otroci. Kako naj bi se otrok nemščine učil, ker še slovenski brati in pisati ne zna! Ali ni tedaj Vaša zahteva bedarija in neumnost? Vi pa, ki ste bili zapeljani od te izdajice naroda slovenskega, protestujte zoper vsako tako počenjanje, zahtevajte povsod pravice podeljene slovenskemu ljudstvu in ne dajte se več zapeljati od naših izneverjencev naroda. Tako bodemo nepremagljive in zveste predstraže slovanstva in ves slovenski rod bode ponosno gledal na nas boritelje ob mejah.

Branitelj narodnih pravic.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slišati je, da običejejo svitli cesar Tirolsko in Koroško ter potolažijo nesrečno prebivalstvo s svojo preuzvišeno navzočnostjo. Darovali so pa za nesrečnike sami največ, drugi so do sedaj komaj 462.000 fl. skupaj spravili, čeravno so zlasti nemški liberalci po mestih uže veliko nesrečnežem v prid plesali, peli in pili. — Delegacije so dokončale letos, ko so liberalni nemški kričači v manjšini, svoje delo prav mirno in dostojno, da se nam vse sosedne države čudijo. Za vojaštvo

je bilo treba dovoliti grozno svoto 112 milijonov goldinarjev; kajti vse sosedne države, zlasti Nemčija, Rusija in Italija pripravljajo se ne nekšno vojsko, katere se res uže ves svet boji, čeravno ni znano, kdo da jo prične. — Za državni zbor je trebalo 16 novih volitev; od teh novih sedežev pridobila je večina sedanja narodno-konservativna 9, nemški liberalci pa samo 6, 1 sedež pa zavzame minister Pino. Iz tega je razvidno, da nemški liberalci propadajo, naj Marburgerca, Tagespošta, in celjski širokoustni kričaci upijajo in lajajo kolikor hočejo. Jih pogin je gotov. — Deželni zbor gorški ima nove volitve meseca januarja p. l. — Čehi sprožijo v državnem zboru novo prenareditev volilnega reda. To pa naj porabita slovenska trga Veržej in Brašlovce, da prideta k mestnej skupini, iz katere sta bila do sedaj čudno in krivično izključena. Brašlovski župan je uže začel v tej reči delovati. Pričakujemo isto od Veržejskega. Slovensko društvo jima rado pomaga. — Nemški in ogerski liberalci govorijo vedno, da je treba vojske zoper Rusijo; tako srboriti Slovani niso; ti pravijo kakor nemški konservativci, da se lahko z Rusi zastran Turčije na mirnem porazumemo.

Vnanje države. Naši liberalci z Magjari vred želijo Slovane poteptati in so toraj od davna uže ščuvali na to, da bi se unela velika vojska zoper Ruse. Pred kratkim je res bilo videti, kakor da bi Bismark kaj takšnega nameroval in z Avstrijo vred udariti na Rusijo. Sedaj pa se drugače sliši. Ruski minister vnanjih zadev, plem. Giers, je namreč naravnost obiskal Bismarka, se z njim več dnij pogovarjal in potem šel k nemškemu cesarju v Berlin, kder je bil prijazno in sijajno sprejet. To ne kaže na bližnjo vojsko. Poroča se, da name-rava plem. Giers priti še na Dunaj, da se v drugič porazumeva z našim ministrom, grofom Kalnoky-jem, ki si prizadeva mir ohraniti. — Francozi so nekaj časa kat. Cerkvo preganjali, toda strahu pred socialisti in še iz drugih političnih uzrokov začenjajo svojo pomoto uvidati. Poslanec Andrieux je kot načelnik Parižkej policiji na povelje ministra Constansa redovnike in redovnice siloma izganjal. Toda sedaj je v zbornici obžaloval ovo djanje, ter rekel: da je francoskej republiki treba miru s katol. Cerkvo. Ministri in poslancev večina mu je pritrdila in dovolila vse denarje, potrebne v cerkvene svrhe. To je res čudovito znamenje o novej zmagi sv. kat. Cerkve! — Na Portugalskem se pa je ministerstvo sprlo s papeževim poslanikom. Ministri so namreč same liberalne mešnike na škofovske sedeže posajali, papežev poslanik se pa je začel temu ustavljati; liberalni škofje so namreč prava kuga in orodje freimaurerjem. — Srbska skupščina se zbere v Belgradu ob konci novembra. — Črnogorski

knez nagovarja Hercegovske vstaše, naj se vrnejo domov in se poslužijo pomiloščenja, katero jim avstrijski cesar ponuja.

Za poduk in kratek čas.

Marko Brumen, vzgled krščanskim krčmarjem.

Marko Brumen je bil pošten in premožen krčmar v neznatnem trgu na Slovenskem, in se je v marsičem od drugih krčmarjev tako razločeval, da ga slobodno vsem slovenskim krčmarjem v vzgled postavimo.

Marko Brumen v svoji krčmi ni nikoli plesov imel, ker je dobro vedel, da po takih veselicah navadno sledijo reči, kterih on za nič ne bi hotel kriv biti. Mladim ljudem ni nikoli potuhe dajal, in če bi kateri fant ali katero dekle v slabi tovaršiji k njemu prišel, bi to takoj starišem naznanil. Pijanci pri njem niso dobili preveč vina, ker je vedel, koliko solz nesrečna rodovina zavoljo pijanca prelije, in če bi kdo hotel več piti, kakor mu je bilo potrebno, ni več dobil ne s prošnjo in ne s kletvijo, ampak Brumen mu je resno rekel: „Danes ne več, sicer bi ti jutre gotovo žal bilo“.

Kljubu temu pa so vendar tržani in kmetje radi v Brumnovo krčmo hodili in često pravili: „Brumen najbolj za nas skrbi, da si včasih kakšen krajcar prihranimo ter v potrebi spet lahko kupico vina pijemo“. Kedar je bil zvečer čas spat iti, naznanil je gospodar prijazno svojim gostom, naj grejo domu, ter je za njimi zaklenil, in nikomu izvzemši kakšnega popotnika ni več odprl; kajti ponočnega popivanja v svoji hiši ni trpel.

Gostje, ki so v njegovo krčmo prihajali, dobili so vselej po ceni dobre in tečne jedi, da je bil vsak zadovoljen; pijače pa so tudi dobivali pošteno mero, kajti Brumen se je često spominjal lepega pregovora: „Poštena mera in vaga v nebesa pomaga“. Kar je nekterim gostom ostalo, tega niso nikoli drugi dobili; zakaj nepošteno se mu je zdelo, da bi dvojno ali trojno plačilo dobival za jed ali pijačo, ktere še gostje ne bi zavživali, ko bi vedeli, da zavživajo ostanke in zjedi drugih gostov.

Po krčmah se navadno grdo in pohujšljivo govori, ker vino razgreje kri in razveže jezik, pamet pa otemni. Brumen tudi pohujšljivih besed ni v svoji hiši trpel in je zoper take govore iznajšal izvrstno sredstvo: na stransko mizico je namreč postavil leseno škrinjico in zraven zvonček. Če je kdo začel klafati ali pohujšljivo govoriti, je takoj on sam ali kateri drugi pošten gost z zvončkom zacingljal ter klafachu škrinjico nasproti podržal, naj bi za siromake kakšno milošnjo noter djal. Marsikteri se

je tej navadi čudil, pa ko so mu dopovedali, da je pri Brumnu taki red, da kdor klafa, mora siromakom nekaj milošnje dati, se je vdal, in dostikrat so imeli vsi gostje dosti smeha in šale, kedar se je kazn milošnje iztirjevala.

Kedar je bila škrinjica polna, povabili so oča Brumen siromake ter vpričo gostov vso milošnjo med siromake razdelili in jim naročili, koliko da mora vsak izmoliti za grehe, s kterimi se je Bog v njegovi krēmi žalil. — Ko bi pač v vseh krēmah taka navada bila vpeljana, gotovo bi krčmarji imeli več božjega blagoslova, potrebnim siromakom bi se veliko pomagalo, in kar bi bilo največ vredno, mnogo pohujšljivih besed in mnogo greha bi se zabranilo.

Naj torej slov. krčmarji presodijo, ali ne bi bilo prav in lepo, ko bi tudi oni posnemali poštenega krčmarja Marka Brumna.

J. S—a.

Smešnica 47. Učitelj je pokregal nerodnega fantiča tako: glej, ko bi mene ne bilo, ostal bi ti na celem sveti največji osel.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so stavljenju šole v Bileškem darovali 300 fl.

(Celjska Čitalnica) ima 25. novembra lepo veselico. Vojaška godba regimenta šteje 47 bode svirala. Novi odborniki so gospodje: dr. Sernee, baron Vasič, dr. Filipič, profesor Kosi, kaplan J. Žičkar, profesor Krušič, inženir M. Vošnjak in profesor Zolgar.

(Razdruženo) je društvo kat. politično pri sv. Juriji na Šavnici.

(Zmrznil je Janez Kraujc na poti iz Ljutomera v Kokorič, taisti bil je bržčas žganja pijan.

(Trebuh razparal) je v Trbovljah Babičev sin posetniku Vautkarju, da je k priči umrl.

(Zvezda repatica) se kaj lepo sveti na jutranjem nebu okoli 3.—4. ure.

(Službo tajnikovo) razpisal je okrajni zastop ptujski do 10. decembra t. l. Plače je 60 goldinarjev na mesec Slovenski mora dobro znati govoriti in pisati. Želimo, da službo zadobi naroden mož.

(Po slovenskih poslancih) hudo udrihal je dr. Glantschnigg v svojem celjskem „Prijatelju“, da mu jih je 1300 listov policija pograbila. Sploh pa je ta list ustanovljen v to, da omaja Slovincem zaupanje v svoje narodne boritelje, pisatelje in poslanee ter jih zmoti in v nemčursko-liberalno mauho spravi. Natolcevanja in neresnic vse mrgoli v njem, to pa še v prav nepravilnej, ostudnej slovenščini. Iz Koroškega v Celje privandrani nemškutar dr.

Glantschnigg se je spravil tudi nad „Gospodarja“ ter ga toži zaradi žaljenja časti. Stara navada, kedar se nemčurji vtapljajo, upijajo po sodnijah.

(Nar. gosp. politično društvo) pri sv. Lovrenci v Slov. gor. ima v nedeljo 26. nov. ob 3 popoldne javni občni zbor. Vse rodoljube uljudno vabi odbor.

(Od sv. Benedikta v Slov. goricah) nam poroča star in zvest prijatelj, da so v Črmlensaku sv. Bolfanske fare v Anton Krambergerjevem lesi našli ženo Marijo Pivčevo zaklano, s prerezanim vratom, razparanima prsima in trebuhom. Dojila je kravo. Napadena vbeži in padne ubita. Morivec je baje njeni mož, ki je nekdam na Kokolnovem vrhunci pri Cmureku služil.

(Velika skladišča), nemški „Lagerhäuser“ so mariborski liberalci dovolili staviti. Tje bodo ogersko zrnje dovažali in shranjevali — zvečinoma gotovo sami Judje; to utegne začetek biti, da bo Maribor kedaj to, kar je Kaniža ogerska, namreč židovsko mesto!

(Ptujski bukvar) g. Blanke je založil „Pripovedke za mladino“. Prvi zvezek je izišel in velja 20 kr. Prilčno več!

(Zandarjev) nastavijo v Pragerskem in pri sv. Juriji na Pesnici.

(Odlikovan) je preč. g. dr. Valentin Müller, stolni prošt in vodja sv. Mohorjeve družbe. Prejel je red železne krone 3. vrste.

(Kat. podporno društvo celjsko) je obhajalo dobro obiskovani občni zbor ter izvolilo preč. g. kanonika A. Žužo v Laškem za častnega uda.

(Mariborski okrajni zastop) da kresijsko poslopje mestu za 1400 fl. v najem, da se ondi namesti višje sodišče; da bi se pa Pobrežka steza v Mariboru na stroške okraja zopet raztegnila, temu odbor ni privolil.

(Kdor „Cillierco“ bere) in jenega sinka, ta poizvé, da je nemčursko-liberalna sodrga silno drzna, čeravno obstaja zvečinoma iz samih tujcev, ki so si pri Slovincih žepe napolnili, a sedaj Slovence zaničujejo in teptajo.

(Ptujski mestni zastop) nekdo v „Cillierci“ debelo hvali in priporoča, naj bi se v Ptuji Slovinci pri mestnih volitvah popolnem prezirali. Kaj pa, ko bi Slovinci nemčurske kričače prezirali in kupovali samo pri narodnih trgovcih?

(V Plitvičkem vrhu) pri Radgoni je župana Križana 16letni sin Janez, ker je trosil žaljive listke zoper cesarja, vlado, očeta in sosede, bil obsojen na 6 let težke ječe, njegova mati na 8 mesecev in sestra na 4 mesece in Leopold Senekovič na 1 leto. Čeravno je rod bina rada nemčurila, jo sedaj „Tagespošta“ Slovincem vošči.

(V Oplotnicah) je knez Windischgräzove glažute magazin pogorel, steklarno so delavci in konjiški gasilci obranili.

(G. Unglerjev sin) Anton, od Havraneka ranjen, je umrl po groznih mukah.

(V Vuhredu) so sklenoli novo cerkev zidati v gotiškem slogu.

(V Žibiki) je meseca septembra Janez Lupše koruzo vesil, s stola pal, si vrat zlomil in k priči umrl; sedaj pa je njegova žena v postelji vinjena zadušila šletno dete.

Loterijne številke:

V Gradci 18. nov. 1882:	29, 50, 59, 22, 39.
Na Dunaji " "	15, 14, 57, 58, 69.
Temesvar " "	30, 88, 81, 61, 66.
Botzen " "	18, 27, 15, 72, 48.

Prihodnje srečkanje: 2. decembra 1882.

Javna zahvala.

Podpisano šolsko ravnateljstvo se prisrčno zahvaljuje obče poštovanemu gospodu Franju Jagerič-u, posestniku in predsedniku kraj. šol. sveta na Ščavnici, za lepe slovenske knjige, katere je ta šolski prijatelj in dobrotnik za šolsko bukvarnico na Ščavnici podaril. Želeti bi bilo, da bi se več takih šolskih prijateljev in dobrotnikov našlo.

Narodna šola na Ščavnici 15. dne novembra 1882.

Josip C. Seyfried,
ravnatelj.

Dražba cerkvenega vina.

Devet polovnjakov cerkvenega letošnjega vina v Ritoznoji (Rittersberg) pri Slov. Bistrici se bode 4. decembra ob 9. uri zjutraj brez posodve za gotovo plačilo po dražbi prodavalo.

Št. 1320. Učiteljska služba.

Na četirirazrednici okolice Ptujске (Umgebung Pettau) je izpraznjena učiteljska služba v III. plačilni vrsti.

Prosila se naj postavnim potem pošljejo do 20. grudna t. l. krajnemu šolskemu svetu okolica Ptuj.

Okrajni šolski svet Ptuj 31. okt. 1882.

3—3

Prvomestnik.

Veliki sejem

bo 4. decembra t. l.

pri

sv. Tomažu poleg Vel. nedelje.

Št. 1256. Učiteljska in podučiteljska služba.

Na petrazredni dečki šoli na Ptujem ste izpraznjena učiteljska služba s plačo od 700 fl. in podučiteljska služba s plačo 560 fl. event. 420 fl. — Nemškega in slovenskega jezika zmožni prosilci naj svoje prošnje do 1. prosinca 1883 postavnim potem pošljejo krajnemu šolskemu svetu v Ptuj. Muzike večji prosilci imajo predstvo.

Okrajni šolski svet v Ptuji 29. okt. 1882.

3—3

Predsednik.

Štev. 473. Učiteljska služba.

Na enorazrednici pri Svetjem poleg Ormoža je izpraznjena učiteljska služba v IV. plačilni vrsti in s prostim stanovanjem.

Dostavlja se, da se bode že prihodno spomlad stavilo novo šolsko poslopje, in se bode razširila v enem letu tukajšnja šola v trirazrednico.

Prosila se naj postavnim potem pošljejo do 1. prosinca 1883 krajnemu šolskemu svetu pri Svetjem (pošta Ormož.)

Okrajni šolski svet Ormožki 21. oktobra 1882.

3—3

Premierstein.

Št. 562. Učiteljska služba.

Na enorazrednici na Humu (Kulmberg) je izpraznjena učiteljska služba v IV. plačilni vrsti in s prostim stanovanjem.

Prosila se naj postavnim potem pošljejo do 15. grudna t. l. krajnemu šolskemu svetu na Hum (Kulmberg, Post: Friedau.)

Okrajni šolski svet Ormož 30. oktobra 1882.

3—3

Prvomestnik.

Štev. 1273.

Učiteljske in podučiteljske službe

se bodo podelile stalno ali začasno na sledečih šolah IV. plačilne vrste:

- a) v Stoprcih (Post Rohitsch) učiteljska služba s prostim stanovanjem;
- b) pri sv. Marjeti (Post Moschganzen) tri-razrednica, učiteljska služba s prosto izbo,
- c) pri sv. Marku poleg Ptuja, dvorazrednica, podučiteljska služba, s prostim stanovanjem. —

Prosila se naj postavnim potem pošljejo do 20. grudna t. l. dotičnemu krajnemu šolskemu svetu.

Okrajni šolski svet v Ptuji 29. okt. 1882.

3—3

Prvomestnik.